VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Julkisen talouden suunnitelma 2022–2025

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 18.5.2021

Kehyspäätöksen keskeinen sisältö

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtiontalouden menokehys

- Tilanteessa, jossa kehyksen liikkumatila ei mahdollista ennakoimattomien menomuutosten huomioon ottamista sekä kaikkien hallituksen tarpeelliseksi katsomien uudistusten toteuttamista, hallitus on päättänyt osana puoliväliriihen ratkaisuja korottaa vaalikauden kehystä:
  - 900 milj. euroa vuodelle 2022
  - 500 milj. euroa vuodelle 2023
- Koronaan liittyvät välittömät ns. terveysturvallisuuden kustannukset (kuten testauksen sekä rokottamisen menot) katetaan kehyksen ulkopuolisina menoina kaikkina vuosina 2021–2023.
- Vuoden 2022 (ja 2021) kehystasoon sisältyy poikkeusolojen mekanismin 500 milj. euroa.
- Jakamaton varaus
  - 2022: 216 milj. euroa (+ lisätalousarviovaraus 300 milj. euroa)
  - 2023: 168 milj. euroa (+ lisätalousarviovaraus 100 milj. euroa)

Keskeisiä kokonaisuuksia kehysten korotuksen taustalla

- Sote-uudistus: rahoitusmallin vaikutus sekä muutoskustannukset
- Rahapelitoiminnan tuottojen alentumisen kompensointi yleiskatteisesta budjetista 200me 2022 ja 175me 2023
- Pohjoismainen työvoimapalvelumalli, joka lisää budjettitalouden menoja erityisesti 2023 lukien (n. 85me / vuosi)
- Energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuki tasolla 87–122 milj. euroa / vuosi
- Vuoden 2020 lisätalousarviopäätöksistä aiheutuvat määräaikaiset kehysmenojen lisäykset (n. 140me 2022, n. 55me 2023, n. 10me 2024)
- Kuntien peruspalvelujen valtionosuudet, korotus kustannustenjaon tarkistukseen liittyen 246me 2022 tasolla
- Ns. automaattiset tekijät ja eräiden tarvearvioiden tarkistuminen
  - Eräät etuusmenot, kuntien peruspalvelujen valtionosuudet
  - EU-jäsenmaksun tarkentuminen erityisesti kehyskauden alkuvuosina (n. 210me 2022 ja n. 90me 2023)

Poimintoja määrärahoista (1/2)

- Taloudellisen kestävyyden tiekartan toimeenpanoon ja työllisyystoimiin liittyvät uudet määrärahalisäykset, mm.:
  - Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin toimeenpanoon 70 milj. euroa v. 2023 alkaen TE-toimistoille (v. 2022 on tarkoitus rahoittaa RRF:n kautta). Myös vaikutus etuusmenojen tasoon on huomioitu.
  - Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutus (OKM) 5 milj. euroa / vuosi
  - Valtionavustukseen osatyökykyisten työllistämisen edistämiseen perustettavalle erityistehtäväyhtiölle varataan 10 milj. euroa vuodessa.
  - Työperäinen maahanmuutto: 2,7 milj. euroa v. 2022 ja 2023 Work in Finland -rakenteen perustamiseen.

Poimintoja määrärahoista (2/2)

- Nuorille matalan kynnyksen mielen hyvinvointia tarjoavat palvelut vakiinnutetaan Ohjaamoihin.
  - 2,5 milj. euron määrärahasiirto julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden momentilta TE-toimistojen toimintamenoihin
- Valtion korvauksiin kotouttamisesta varatut vuosittaiset määrärahat ovat kehyskaudella n. 150 milj. euron tasolla.
  - n. 25—30 milj. euroa alemmat vrt. JTS 2021-2024 mikä johtuu mm. päivittyneistä arvioista liittyen oleskeluluvan saaviin turvapaikanhakijoihin

Kestävän kasvun ohjelma

- Alustava elpymis- ja palautumissuunnitelma toimitettiin 15.3. komissiolle. Lopullinen suunnitelma on tarkoitus toimittaa toukokuussa.
- JTS:ssä rahoituskohdennukset Suomen kestävän kasvun ohjelmaan käsitellään erillisenä menokokonaisuutena asiaan liittyvien epävarmuuksien takia. Kokonaisuus puretaan ao. menomomenteille talousarvioesitysten yhteydessä.
- JTS:ssä tehty **tekninen** arvio menojen (kehyksen ulkopuolinen) ja tulojen vuosittaisesta jaosta:

	2022	2023	2024	2025
RRF tulot	272 000	454 000	454 000	363 000
RRF menot	522 000	522 000	417 000	313 000

- Päätös omista varoista täytyy olla ratifioitu kaikissa EU-jäsenvaltioissa ennen kuin EU:n elpymisväline voidaan ottaa käyttöön.
- Suomi voi hakea 13 % ennakkomaksua kun lopullinen suunnitelma on toimitettu. LTAE III valmistelussa on tarkoitus huomioida vastaava määrä investointeja.
- Arvio Suomen enimmäissaannosta on tällä hetkellä 2,085 mrd. euroa. Enimmäissaanto vahvistuu kesällä 2022. Kestävän kasvun ohjelmaa toteutetaan enimmäissaannon puitteissa.

Tuloarviot, budjettitalouden alijäämä ja velka

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtion budjettitalouden tulot

- Budjettitalouden tulojen vuosikasvu on keskimäärin 2,7 % (pl. sote-uudistuksen vaikutus) ajanjaksolla 2022–2025.
- Yleistä taloudellista kehitystä koskeva arvio on myönteisempi verrattuna edelliseen JTS:aan. Talouskasvun ennakoidaan kuitenkin hidastuvan kehyskauden loppua kohden, mikä näkyy myös verotulojen kehityksessä.
- Tuloarviossa on otettu huomioon HO:n mukaiset veroperustemuutokset sekä muut hallituksen päätökset liittyen mm. koronapandemian hoitoon.
- Sote-uudistuksen seurauksena valtion verotulot nousevat vuositasolla 13,9 mrd. euroa vuonna 2023. Verotilityksiin liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi täysimääräinen vaikutus verotuloihin näkyy kuitenkin viiveellä.
- Valtion sekalaisia tuloja alentaa edelliseen JTS:aan verrattuna rahapelitoiminnasta saatujen tuottojen lasku. Kehyskaudella sekalaisia tuloja kasvattaa EU:n elpymisvälineeseen liittyvät tulot yhteensä 1,5 mrd. euroa.
- Kehyskaudella valtion omaisuustuloihin sisältyy tulevaisuusinvestointien rahoittamiseen liittyviä myyntejä 1,0 mrd. euroa. Lisäksi vuosien 2022–2023 osalta on oletettu 0,4 mrd. euron vuosittaiset osakemyynnit velanottotarpeen vähentämiseksi.

Valtion budjettitalouden tasapaino

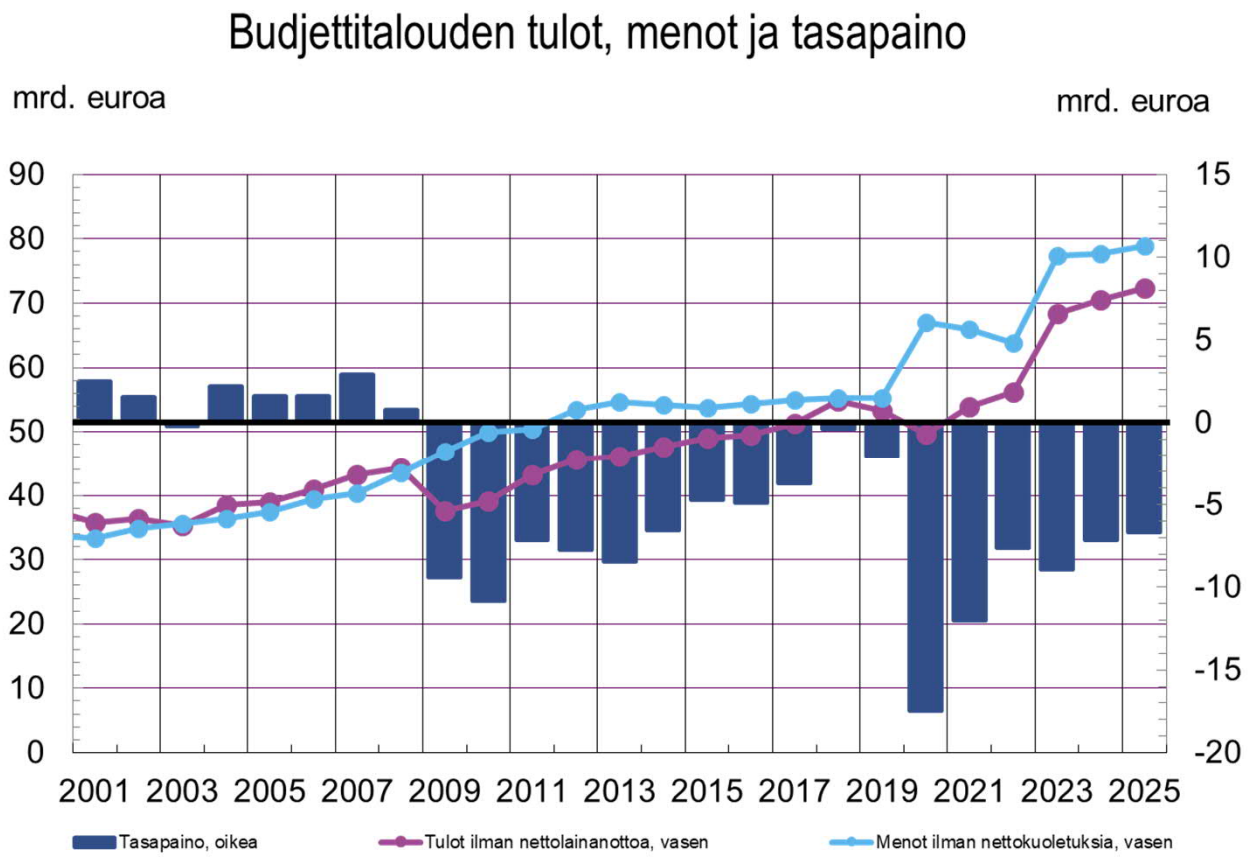

Lähde: Valtiovarainministeriö 12.5.2021

Tasapaino:

2016 (TP): -4,9 mrd. euroa

2017 (TP): -3,7 mrd. euroa

2018 (TP): -0,4 mrd. euroa

2019 (TP): -2,0 mrd. euroa

2020 (TP): -17,4 mrd. euroa

2021 (LTAE2): -12 mrd. euroa

2022 (JTS): - 7,6 mrd. euroa

2023 (JTS): - 8,9 mrd. euroa*

2024 (JTS): - 7,1 mrd. euroa

2025 (JTS): - 6,7 mrd. euroa

*Verotulojen tilitykseen liittyvän viiveen vuoksi veroperustemuutoksen vaikutukset eivät näy täysimääräisesti sote-uudistuksen voimaantulovuonna 2023, mikä kasvattaa budjettitalouden alijäämää tilapäisesti v. 2023. Alustava arvio vuoden 2023 alijäämästä pois lukien sote-uudistuksen vaikutus on n. 7,6 mrd. euroa.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtion budjettitalouden velka

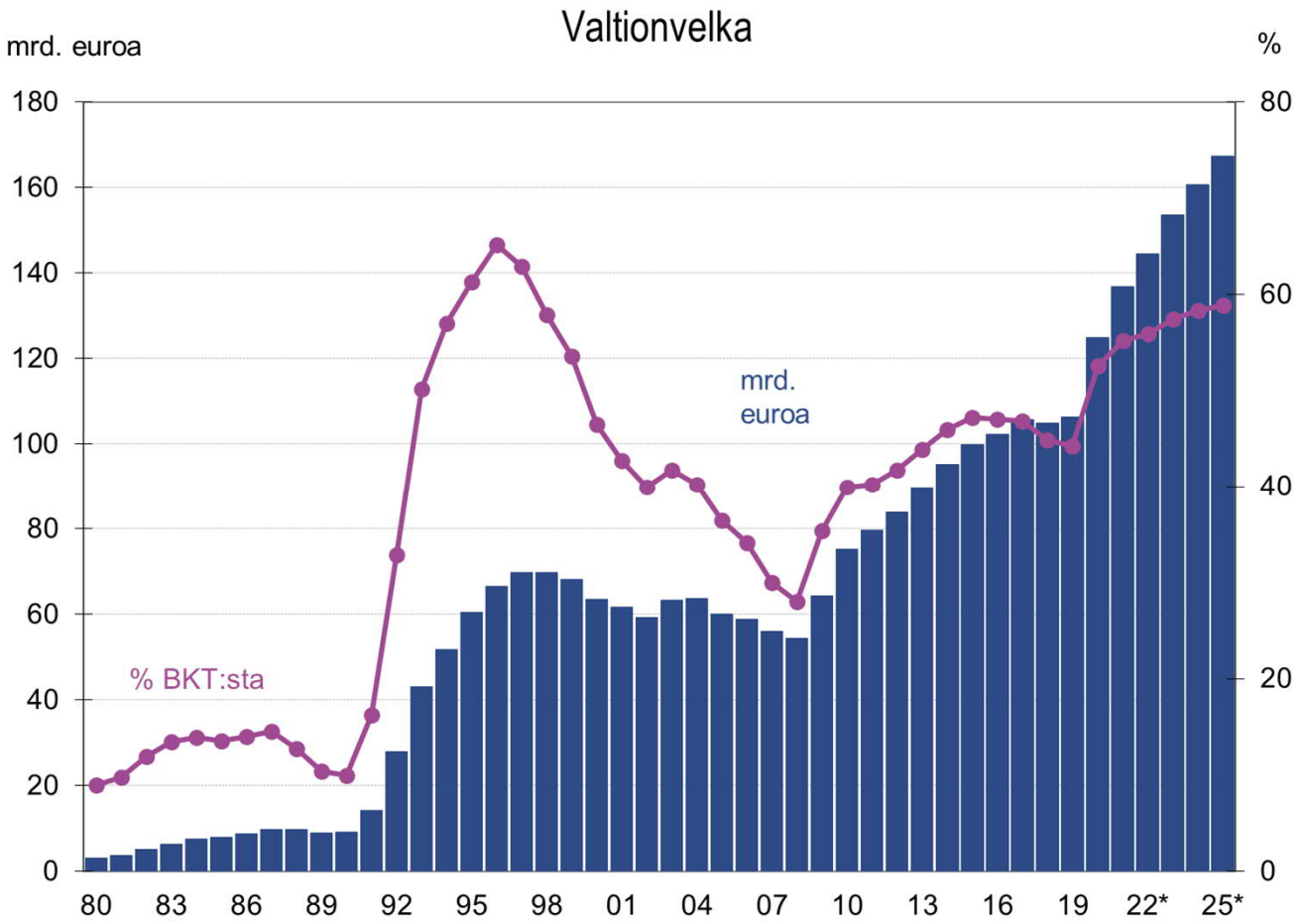

Lähde: Valtiovarainministeriö 12.5.2021

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Työllisyystoimet

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen työllisyystoimien vaikutus julkiseen talouteen

- Hallituksen aiemmin päättämät työllisyyttä kasvattavat toimet
  - Työllisyysvaikutus yhteensä noin 31-33 000 työllistä.
  - Julkisen talouden nettovaikutus noin +300 milj. €
- Puoliväliriihessä linjatut uudet työllisyystoimet
  - Toimien potentiaalisia työllisyysvaikutuksia on arvioitu useissa ministeriöissä
  - Valtionvarainministeriössä on tehty alustava arvio toimien julkisen talouden nettovaikutuksesta: noin +150 milj. € (~11 000 työllistä)
- Puoliväliriihessä linjattu tavoite uusista työllisyystoimista (+110 milj. €)
  - Valtiovarainministeriö arvioi uusien toimien vaikutuksia siinä vaiheessa, kun uusista toimista päätetään

Valtiovarainministeriön laskelmista puoliväliriihessä

- Valtiovarainministeriö ei ole itse pyrkinyt laatimaan vaikutusarvioita hallituksen ehdottamista työllisyystoimista
  - Prosessin mukaisesti arviointivastuu on ollut muilla ministeriöillä
  - Työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä arvioitu palvelurakenneuudistuksen rahoitusmallin vaikutus työllisyyteen

- Julkisen talouden arvioissa on huomioitu työllisyydestä koituva julkisen talouden hyöty siltä osin, kun vaikutus on arvioitu tutkimuskirjallisuuteen, muiden maiden kokemuksiin, tai muuta perusteltua analyyttistä menetelmää hyödyntäen

Jatkotyössä keskeistä

- Usean keskeisen työllisyyslinjauksen säädösvalmisteluprosessi yhä kesken: tavoitteen saavuttaminen lepää merkittävissä määrin näiden loppuun saattamisen varassa.
  - 55+-vuotiaiden paketti ml. eläkeputken poisto
  - Pohjoismainen työnhaun malli
  - Palvelurakenneuudistuksen kokonaisuus

- Hyvin toimeenpantu on merkittävissä määrin tehty:
  - Monimutkaisissa palvelu-uudistuksissa on keskeistä myös varmistaa toimeenpanon ohjeistus ja ohjaus: riski epäonnistua olemassa